

СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Коноваленко Л.А.

вчитель молодших класів,

Криворізька загальноосвітня школа № 114

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ШКОЛЯРА ЯК ПРЕДМЕТНА ТА КЛЮЧОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ

Зараз наша країна швидко розвивається. Динамічному суспільству необхідні спеціалісти нових професій, ініціативні, цілеспрямовані, здатні орієнтуватися у світі, який постійно змінюється, спроможними самостійно вирішувати проблеми та спільно діяти у команді, іти на ризик. Прийняття рішень в усіх сферах життя потребує від особистості мати необхідний рівень трудової етики: культури праці, комунікабельності, обов'язковості, особистої відповідальності та інше. Таке виховання школярів є край необхідним для нашої країни.

Формування соціальної компетентності учнів початкової школи ґрунтується на вимогах Державного стандарту початкової освіти та на положеннях Концепції загальної середньої освіти.

Активним засобом розвитку соціалізації учнів є використання інтерактивних технологій навчання.

Інтерактивні методи навчання дозволяють вирішувати наступні завдання:

Активне включення кожного учня в процес засвоєння учбового матеріалу.

Підвищення пізнавальної мотивації.

Формування навичок успішного спілкування (уміння слухати і чути один одного, будувати діалог, ставити питання на розуміння).

Розвиток навичок самостійної учбової діяльності: визначення провідних і проміжних задач, уміння передбачати наслідки свого вибору, його об'єктивна оцінка.

Виховання лідерських якостей.

Уміння працювати з командою і в команді.

Переймати на себе відповідальність за спільну і власну діяльність по досягненню результату.

У своїй діяльності я використовую технологію кооперативної групової роботи, яка поряд із традиційними методами дозволяє вчителю істотно поліпшити якість навчання. Це нова галузь сучасної педагогіки, яка швидко розвивається.

На традиційному уроці вчитель повідомляє учням нову інформацію, діти пасивно слухають і, у випадку якщо їх запитують, відповідають на запитання. Бажані правильні відповіді. Тому учні змагаються один з одним за право висловити очікувану відповідь, визнання вчителя, певний статус у класі, гарні оцінки.

Об'єднані для виконання завдання в групі учні одержують нові можливості для навчання й виховання. Збільшується ймовірність того, що вони висловляться. Спілкуючись одне з одним, діти розвивають уміння слухати, думати й працювати разом. Це стає додатковим мотивом для навчання.

Переважну роль у роботі надаю такому методу, як робота в невеликих групах (4-8 осіб), коли учні взаємодіють, вирішуючи колективну задачу.

Спільна робота в невеликих групах формує якості соціальної й особистісної компетентності, а також уміння дружити. Чотири важливих елементи роботи в групі є:

позитивна взаємозалежність;

особиста відповідальність за те, що відбувається в групі;

взаємодія віч-на-віч;

розвиток навичок роботи в групі.

Для втілення цього методу в життя, я роблю наступне:

об'єдную учнів у невеликі групи, попросивши сісти віч-на-віч:

надаю кожному певну роль (наприклад: читець, секретар, доповідач, хронометрист);

даю спільне завдання;

пропоную кожному поділитися своєю інформацією й матеріалами з іншими членами групи;

надаю учням у групі можливість роз'яснювати одне одному незрозуміле, розробляти проблему, підбивати підсумки обговорення;

даю групі спільну оцінку (винагороду);

для контролю запитую по одному учню з групи і у випадковому порядку;

сприяю рефлексії учнів або аналізу подій, що відбуваються всередині групи в процесі її роботи.

На своїх уроках з метою стимулювання висловлювань дітей з теми або питання. Використовую метод мозкового штурму. Прошу учнів висловлювати ідеї або думки без будь-якої оцінки чи обговорення думок. Ці ідеї фіксую на дошці. Наприклад, на уроках основ здоров'я «Як піклуватись про себе?», на уроках природознавства «Що належить до природи?», на уроках читання «Ознаки осені» та ін. Це спосіб заохочення активності учнів і швидкого генерування ідей. Це прийом може бути використаний для вирішення конкретної проблеми або пошуку відповіді на питання.

Включити в активну діяльність дітей мені допомагає технологія ситуативного моделювання. Учні намагаються діяти так, як у реальному житті, чи, принаймні, так, як вони хотіли б діяти в реальності. Іноді я розподіляю ролі заздалегідь, а іноді тільки подаю дітям ідею і прошу їх імпровізувати. Наприклад, на уроці громадянської освіти пропоную завдання: покажіть, як поводить біля дошки невпевнений в собі учень. На уроці основ здоров'я діти розігрують сценку «Ми відвідуємо хворого товариша». У цих видах діяльності діти тренують соціально бажану поведінку.

Вчу дітей співпрацювати один з одним, використовуючи технологію «карусель». Утворюється два кільця: внутрішнє і зовнішнє. Внутрішнє кільце – нерухомо сидячі учні, а зовнішнє – учні через кожних 30 секунд міняються. Таким чином вони обговорюють тему і переконують в своїй правоті співрозмовника. Наприклад, на уроці математики при вивченні таблиць

множення і ділення, на уроках читання на етапі первинного сприйняття прочитаного.

Крім інтерактивних методів навчання я використовую у роботі багато цікавих і творчих завдань, що сприяють розвитку соціальної й особистісної компетентності учнів. Наведу приклади:

Гра «Відгадай потребу». Учням надаються картинки із зображенням різних потреб (сюжети казок). Учитель читає уривок, діти відгадують потребу.

Завдання «Розподіл на групи». На уроці природознавства, при вивченні теми «Жива і нежива природа», діти повинні розподілити природні ресурси на групи.

Гра «Яку фірму можна відкрити?» використовується в позакласний час та на уроках трудового навчання. Дітям пропонується зображення інструментів, а вони визначають сферу їх застосовування.

Задача від Бджілки-працівниці та Їжачка-банковичка на уроці математики сприяють вмінню правильно орієнтуватися у різних життєвих ситуаціях, діловитості, підприємливості.

Ділова гра «Кухарі». Діти об'єднуються в групи за допомогою вправи «Фруктовий салат». Кожна група допомагає білочці зліпити якомога більше горіхових колобків з пластиліну та квасолі.

Ділову гру «Як заробити гроші» використовую на уроці трудового навчання при роботі з цупким папером. Діти допомагають Ведмедику-бізнесмену зробити стільці для готелю «Аврора» і заробляють стартовий капітал для відкриття своєї фірми.

Сьогодні в початковій школі, яка, безперечно, є найважливішою ланкою освіти, змінюються пріоритети навчання: на перший план виступає її розвивальна функція, культ нестандартної самостійної думки, а освітня реформа матиме успіх, якщо кожний учитель почуватиметься реформатором свого власного навчального досвіду. Чудовий перший крок на шляху до змін – вибір навчальних стратегій активного навчання. Бо сучасна школа не повинна давати тільки знання, уміння, навички, а й розвивати учня як гармонійну особистість, здатну застосовувати ці знання, уміння і навички у сучасному житті, орієнтуватися в океані інформації, відрізняти факти від міфів і рекламних повідомлень, знаходити оригінальні рішення, продукувати свіжі ідеї.

Список використаних джерел:

1. Бібік Н. Компетентність і компетенції у результатах початкової освіти // Початкова школа. – 2010. – № 9. – С. 1-4.
2. Вашуленко О. Читацька компетентність молодшого школяра: теоретичний аспект // Початкова школа. – 2011. – № 1.
3. Державний стандарт початкової загальної середньої освіти // Початкова освіта. – 2011. – № 18.